

Anketové otázky, ktoré máte možnosť zodpovedať na našej stránke, nemajú byť samoučelné. Skutočne nás zaujíma Váš názor a preto sme sa rozhodli ich pravidelne vyhodnocovať a priniesť z toho nejaký záver pre nás i pre Vás.

Možno viete, možno neviete, ale knižnice, spolu s archívmi, patria medzi najstaršie inštitúcie na svete. Samozrejme, nie vždy existovali v takej podobe, v akej ich poznáte dnes.

Už v starovekej Mezopotámii, či neskôr v Egypte, Grécku a v Rímskej ríši budovali svoje súkromné knižnice panovníci, ale aj myslitelia a vedci, v Rímskej ríši boli prístupné už aj prvé verejné knižnice. „Knihy“ v týchto knižniciach nemali podobu dnešnej tlačenej knihy, boli to hlinené tabuľky či papyrusové zvitky. Najviac sa na knihu začali podobať ručne písané stredoveké kódexy na pergamene. Až keď prišiel Gutenbergov vynález mechanickej kníhtlače (nie blokovej tlače, ale tlače zostavením strany z jednotlivých znakov, čiže písmen, ktoré sa dali preskupiť a opätovne použiť) a neskôr výroba papiera, tie priniesli informačnú explóziu a sériovú výrobu kníh. Množstvo vydávaných kníh sa postupne dostávalo k ľuďom všetkých vrstiev, šírila sa vzdelanosť, zakladali sa školy, knižnice, knihy sa stali tovarom, ktorý sa dal ľahšie (aj keď nie ľahko) kúpiť.

Dôležité na celej histórii bolo to, že všetko poznanie, ku ktorému ľudstvo vo svojom vývoji dospelo, sa zachytávalo v hmotnej podobe (spomínané tabuľky, zvitky, kódexy, knihy). Bez týchto zapísaných myšlienok by sa vývoj ľudstva neposúval, ľudia by žili v nevedomosti.

Dvadsať a dvadsať prvé storočie priniesli inú informačnú revolúciu. Internet a nové informačné technológie preniesli tlačené knihy a časopisy do digitálnej formy, čo znamenalo mať k dispozícii zariadenie na ich prečítanie (počítač, tablet, smartfón).

Preto sme na toto letné obdobie pripravili jednoduchú otázku o význame tlačených kníh a časopisov v dnešnej digitálnej dobe. Zaujímalo nás do akej miery by Vám v čase webových stránok a portálov chýbali tlačené informačné zdroje.

Vyhodnotenie ankety 03.07.2023 – 02.09.2023

Vedeli by ste si predstaviť život bez klasických kníh a časopisov?

- a) nie, bolo by to hrozné – 54 odpovedí (51,5 %)**
- b) iba ak by bola náhrada na internete – 32 odpovedí (30,5 %)**
- c) pokojne, nepotrebujem ich k životu – 19 odpovedí (18 %)**

Bolo Vás spolu 105, ktorí ste boli ochotní sa počas júla a augusta 2023 zapojiť do našej ankety. Odpovede na položenú otázku boli tiež jednoduché a nekomplikované, hoci si vieme predstaviť viacero rôznych variantov odpovedí.

V prvom rade je veľmi potešiteľné, že polovici z Vás (resp. trochu viac ako polovici) by tlačené knihy a časopisy naozaj chýbali. To znamená, že s ich vydávaním a najmä kupovaním to zatiaľ nie je také zlé, pretože majú Vás, svojich priaznivcov. Asi 30 % z Vás by oželelo tlačené knihy a časopisy, ak by mali náhradu na internete. No a pätina z Vás sa vyjadrila, že ich nepotrebuje k životu vôbec.

Riešenie

Je na každom z Vás, aby sa sám rozhodol aký spôsob získavania informácií, resp. oddychu s knihou preferuje. My nevieme ponúknuť jednoznačné riešenie, pretože neexistuje.

Ak by sme išli do hĺbky a rozobrali tému významu tlačených kníh a časopisov v dnešnej dobe na drobné, prišli by sme na to, že dôležitosť tlačenej podoby knihy alebo časopisu je závislá od jej obsahu. Najmä detské knihy, napríklad leporelá pre batolátá, si v inej ako tlačenej podobe nevieme predstaviť. Dnes síce existujú rôzne obmeny (textilné knihy, tzv. quiet book s rôznymi zručnosťami, samostatnou kapitolou sú zvukové knihy), ale klasická tlačená detská kniha, plná obrázkov a ilustrácií, je nenahraditeľná. A prečo? Pretože vzdeláva, učí dieťa základným zručnostiam a vedomostiam, čo žiadna iná forma knihy (snáď čiastočne zvuková kniha ako doplnok tlačenej) nedokáže. Dieťa má možnosť sa k nej vracáť, listovať v nej ako chce (aj odzadu), je to pre neho zábava, postupne sa učí a zlepšuje v čitateľskej gramotnosti. A čo sa naučí v rannom veku, zužitkuje neskôr.

Keďže naša druhá pripravená odpoveď bola tiež veľmi jednoduchá, zase sa ponúka možnosť trochu ju rozvinúť. Čo znamená náhrada na internete? Kedy je náhrada na internete dostatočná? V akom prípade postačuje zdroj na internete a nie je potrebný tlačený dokument? Možno k štúdiu, či k písaniu

seminárnej, ale aj záverečnej práce sú vyhovujúce aj (iba?) zdroje na nete (a je ich skutočne dosť, pretože dnes existuje množstvo plnotextových databáz odborných časopisov). Ale čo taká beletria? Alebo populárno-náučná či faktografická literatúra? Je vhodné ju čítať v tablete či smartfóne? Je tu riešenie v podobe elektronických čítačiek a musíme priznať, že pri cestovaní, dovolenkách je to veľmi dobré riešenie mať so sebou v čítačke väčšie množstvo odychovej literatúry. Avšak knihy umelecké, aj odborné (atlasy, encyklopédie...), s množstvom fotografií zobrazených umeleckých diel, ilustrácií, máp a pod. sú v tlačenej podobe nenahraditeľné rovnako ako detské knihy.

A Vy, ktorým tlačené knihy a časopisy nebudú chýbať vôbec, ruku na srdce: nenastala situácia, kedy ste si (či už vedome alebo náhodou) prečítali tlačенý časopis alebo noviny a čítalo sa Vám ľahšie? Že ste vnímali informácie v nich oveľa intenzívnejšie ako na obrazovke, kde si možno prečítate len titulok?